

Săptăminal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X, nr. 42 (507), vineri, 17.X.1975, 10 pagini, 1 leu

Decada cărții

Se desfășoară în toată țara — în aceste zile de toamnă frumoasă — „Decada cărții românești”, amplă manifestare de masă care ne oferă prilejul unei meditații și chiar al unei analize asupra fenomenului de largă rezonanță actuală care se numește **difuziunea culturii**, asupra rolului fundamental pe care cartea îl are în acest act social, politic și cultural. Ediția actuală a tradiționalei manifestări se desfășoară sub semnul efortului unanim al întregului popor de a încheia cu succes cincinalul. Alături de realizările din toate domeniile vieții economice și social-politice, ultimul an al cincinalului prilejuiește un bilanț rodnic și în ceea ce privește răspindirea cărții. Dintr-un raport al Centralei editurilor reiese că în anii 1971—74 au fost publicate în țara noastră 44.179 titluri într-un tiraj de 359 milioane exemplare. La loc de frunte s-a situat — cum era și firesc — literatura originală, din care au fost tipărite peste 14.000 de titluri într-un tiraj de 215 milioane exemplare. Numeroase titluri și foarte însemnate cifre de tiraj au cunoscut cărțile din domeniul științelor sociale și politice, al literaturii tehnico-științifice, al literaturii pentru copii (510 titluri cu un tiraj de peste 23 milioane exemplare), al artei, precum și cărțile de toate categoriile, tipărite în limbile naționalităților conlocuitoare.

O acțiune de larg interes în rândul populației, de profunde semnificații politice și culturale, o acțiune care dovedește marea grijă a partidului și statului nostru pentru instruirea și educarea tinerei generații este largă răspindire a manualelor școlare, oferite gratuit elevilor. Între 1971 și 1974, elevii tuturor școlilor din România au primit gratuit manuale în valoare de 644 milioane lei. Au fost publicate în acest interval de timp — pentru necesitățile învățământului de toate gradele — circa 3.700 manuale școlare și universitare, într-un tiraj de 95 milioane exemplare.

Între literatura română și literatura universală există un sănătos și firesc raport de reciprocitate: prin activitatea traducătorilor noștri, editurile au oferit cititorului român, în perioada amintită, peste 1.200 titluri din literatura clasică și contemporană, într-un tiraj de 44 milioane exemplare. De asemenea, peste 450 de titluri de cărți românești, aparținând scriitorilor și oamenilor noștri de știință și artă, au fost traduse în străinătate (în 34 de țări).

Toate aceste cifre stau mărturie că, în dimensiunea fenomenului cultural contemporan, cartea ocupă locul cel mai de seamă, rolul ei rămâne hotărâtor, chiar în epoca de expansiune a radioteleviziunii, a filmului și a celorlalte mijloace mass-media. Cartea reprezintă principalul instrument care asigură temeinicia și diversitatea larg cuprinzătoare a fenomenului cultural actual. Ea este instrumentul informativ și formativ cel mai solid și mai sigur al omului contemporan, punând în valoare, astăzi mai mult ca oricând, adevărul atât de exact intuit de unul dintre marii noștri cronicari care a scris că nu există alta mai de folos omului zăbavă decât ce-titul cărților.

CRONICA

Există, în linii mari, două tipuri de erudiție, una dintre acestea vizând o continuă acumulare de cunoștințe fără nici un alt scop decât acela al teaurizării; cealaltă, urmărind descifrarea înțelesurilor fundamentale, își inventează mereu finalități și perspective, în căutarea unor explicații satisfăcătoare, fie cu privire la existența umană, fie la misterele materiei. Cultura implică pe deoparte un anumit grad de acord, adică de adeziune multiplă la valorile exemplare, dar și o depășire a acestora — prin aspirația de a modela dintr-un unghi de vedere propriu, adăugând datelor existente elemente pentru noi construcții. Am așins astfel, în trecut, însăși dificila chestiune a progresului intelectual, care constă în ridicarea perpetuă de la nivelul moștenit de o generație la un nivel superior. În măsura în care un învățat dispune de capacitatea de a stabili noi raporturi între idei și lucruri, dar și de forța de a formula cât mai convingător puncte de vedere, el este un creator de cultură, comparabil, sub acest raport, cu orice creator în domeniul artelor. Pro-

filul profesorului Al. Dima, acum investit cu atribuțiile virstei septuagenare, ilustrează categoria creatorilor de cultură de tip raționalist, pentru care erudiția constituie un instrument, un mijloc, în vederea unor construcții purtând amprenta perso-

Nu e vorba de un fenomen de simplă acumulare prin adăuțune, ci de explorare concentrată a destinului uman în manifestările lui materiale morale și spirituale. Atent la fapte și detalii în înțelesul în care acestea pot orienta spre idei generale, știința înseamnă pentru Al. Dima un amplu sistem de relații, de unde mai degrabă pasiunea pentru sinteză decât zelul pentru analiză, simplificarea în vederea revelării și potențării dimensiunilor esențiale, ordonarea frapantă a concluziilor ca replică dată diformului și labirintului, într-un cuvânt o viziune cristalină adecvată unui spirit modern, care ia cunoștință despre destin și lume cu liniștea unui filosof antic.

Să fi rămas dominantă, în structura omului Al. Dima, spiritualitatea Olteniei natale? Spațiul cu perspective ample, de la munți către Dunăre, solar și dinamic, a putut favoriza o conduită activă, deschisă spre oameni, prietenia, dialogul, iar în or-

Const. CIOPRAGA

(continuare în pag. 7)

Cultură și construcție

mală. Domeniile ce l-au preocupat succesiv (și a căror periodizare concordă cu etajele unei formațiuni) ducând de la sociologic, etnografic și structura artelor populare — ca prim strat — la estetică; de la folclor și literatură la filozofia culturii; de la interesul pentru literaturile naționale la comparatism, confirmă la Al. Dima nevoia unui ideal al totalității.

Tanasis FAPPAS :

„Maternitate”

Sintem rostire demnă

E-un început de anotimp în noi
O primăvară arcuită-n zare
Și iață-ne tulpină de altoi
În trunchiul țării veșnic dat în floare
Ni-e gindul luminat, sintem
Rostire demnă și-nțeleaptă
Dinspre prezent urcînd spre viitor
Intemeiați, zidiți, cu toți în treaptă
De pace, de iubire și de rod
De vremea ce prin noi se împlinește
Sub cerul veșnicelor nunți
Crez luminat de cel ce rostujește
Pașii de miine, primăvara gliei,
Cîntecul strins în amfore de dor;
Cu suflet neintinat ofrande-aducem,
Cum cerbii aduc sărutul la izvor.

Viorel VARGA

Evocare Nicolae Labiș

Un lirism al regenerării morale

Ar greși cine, luîndu-se după epigrama (în sensul etimologic, antic al termenului) care prefătează volumul **Lupta cu inerția** — „Intrînd în ea (în lumea poeziei sale n.n.), să tremuri ca-n iarnă-ntr-o pădure / Căci te țintesc prin ghețuri, ochi de lup”, ar vedea în Nicolae Labiș o fire viforoasă, innegurată, răzbunătoare. Autorul **Primelor iubiri** în tot ceea ce făcea iradia o căldură umană candid-surizătoare, era de o sociabilitate „meridională” pe care ținea s-o declare expres: „să observați că niciodată/ N-am fost singur cu mine, cum mulți au crezut...”.

Nu, Nicolae Labiș n-ar fi putut face parte dintre „Juștii” lui Camus, inumani în rigiditatea jurămintelor lor fanatic.

Nici printre „cavalerii infinitului” (les chevaliers de l'infini) nu s-ar fi putut număra — cavalerii ale căror semnamente Kierkegaard le definea în comparație cu dansatorii care, după salturile din aer, nu se regăsesc, dintr-o dată, pe picioarele lor, la contactul cu solul: „ils chancellent un instant en une hésitation qui montre qu'ils sont étrangers du monde”.

Nicolae Labiș avea picioarele bine împlintate în pămînt, părea a fi plămădit din lutul virtuos din care se vor fi făcut ulcelele închinute cu vin nou, la Hanul Ancuței. Pe chipul său nu se găseau gravate nu știm ce aleanuri metafizice: cu obraji buclăți, cu mustața căzută pe col-

țurile buzelor cărnose care se ridicau, minzește, cînd rîdea, accentuîndu-i fizionomia copilăroasă, părea un mic faun sau pentru a nu mitologiza gratuit, o apariție din lumea robustă și mucalită a **Amintirilor...** lui Creangă. Și nu se poate spune că spiritul șotilor nu l-ar fi iscodit. Foștii săi colegi de la „Școala de literatură” povestesc cum, odată, i-a invitat să-i prindă un ciine, pentru ca din pielea lui să facă un buhai (se apropiuau sărbătorile de iarnă); altădată s-a îmbrăcat într-o rochie albă (de mireasă) și-a ieșit așa pe stradă ș.a.m.d. Aceste isprăvi au fost judecate, pe atunci, cu excesivă gravitate, văzîndu-se în ele manifestări nocive ale spiritului boem. Baudelaire nu-și vopsise părul în verde? Labiș era însă departe de a imita gesturi epatante, de a urea lăsîndu-se cu candoare, în voia exploziilor unei vitalități fruste.

Adevărul afirmației se verifică și în cazul petrecerilor între prieteni la care participa. Și acestea stăteau tot sub semnul unei debordante sete de viață (să fi presimțit că „pasărea cu clonț de rubin” nu-i va permite multă vreme să se înfrupte din plăcerile existenței?). El nu era însă ceea ce se cheamă un băutor — chiar dacă unele figuri notorii ale boemei ieșene și bucuștene îl împingeau la exerciții bahice îndelungate. Pentru Labiș petrecerile erau un fel de spectacol (citește clacă, precum în satu-i de obîrșie) în cadrul căruia îi plăcea să tăifăsuiască și să glumească, rîzînd din toate baierile inimii, să spună poezii — cu o voce monotonă, „albă” cu accente liturgice, să divagheze, perorînd strălucit în marginea unor probleme de creație, sau, în momentele de efuziune sentimentală, să-i pună să se îmbrățișeze pe cei răslețiți sau înrâți de luptele din viața literară etc., etc.

A fost invocat adesea exemplul lui Esenin și sint suficiente aspecte care legitimează comparația. Și Labiș desmiardă, cu duioșie, în versurile sale, icoane ale vieții din

satul copilăriei. O lectură a creațiilor sale ne convinge ușor că de stăruitoare și pasionată este raportarea la pămîntul natal. Dar, pare-se, cu un accent aparte. Pentru Labiș, satul nu e atît un paradis pierdut — sursă de compensații sentimentale prin magia reveriei —, cît o realitate prezentă, (și perpetuă), purtînd girul autenticului, al unei umanități plene în care mereu se întoarce pentru a-și reîmprospăta forțele în evoluția sa pe alte orbite sociale. Nu un lirism al înstrăinării se degajă din versurile sale, ci unul al regenerării morale. Labiș era mai mult sado-venian decît esenian.

Din cînd în cînd dispărea subit din mijlocul „bîlciiului deșertăciunilor” — am numit lumea literară — și după evadări la Mălini, revenea cu o mină proaspătă, vînd de planuri de creație și cu tașca plină de versuri. Satul lui Labiș ne apare investit cu funcții energetico-etice.

Schiîndu-i portretul, am insistat asupra blajinității firii sale. Să revenim și să precizăm mai bine observația. Labiș, nici vorbă, știa să adopte poziții ferme în apărarea ideilor sale preferate. Afișa chiar o atitudine semeată, fiind sigur de adevărul său (după cum nu era bîntuit de ezitări în privința valorii talentului). Singur, într-o poezie, făcea caz de „gîndu-i bătaios”. Cineva îmi relata cum, într-o ședință solemnă în care poezilor le era dată drept pildă creația lui Eminescu, el n-a șovăit să se ridice și să afirme răspicat: „Eminescu este desigur mare dar noi trebuie să fim altceva!”. Există la Labiș o particulară și bine-cuvîntată necumîntenție, caracteristică scriitorilor care știu ce vor.

Poncifele și formulele inerte care grevau, în acei ani, exercițiul poeziei îl aveau drept dușman declarat.

AL. OPREA

(continuare în pag. 8)

Criticul și istoricul literar

Dinamismul metodic, socotit de Al. Dima trăsătură definitorie a lui T. Maiorescu, este însăși caracteristica esențială a personalității sale. Ea se desface din structura de filosof și estetician a autorului, fiind expresia prețioasă a spiritului său sistematic și limpede, care s-a desfășurat todeauna în sensul unei lucrări organice, oricât neliniște i-ar fi marcat unele momente ale evoluției sale. Structura intelectuală maiorească, Al. Dima a înțeles să imbine în activitatea sa spiritul directiv, reclamat de împrejurări, cu preocupările adânci de cultură și reflexie, realizând o operă diversă ca substanță și personală ca tensiune a ideilor, ca voluptate a adevărului și ca stil interior.

O judecată exactă asupra acestei activități complexe trebuie să meargă spre cuprinderea ei totală, cu atât mai mult cu cât însușirea de cugetător a lui Al. Dima — calitate dominantă a personalității sale — s-a răsfrânt întotdeauna exemplar asupra fiecărui domeniu particular pe care i-a ilustrat. Într-o preocupare de teoretician al tradiției și al specificului național, de estetician și folclorist, de critic, istoric literar și comparatist de mare prestigiu există numai o aparentă lipsă de legătură. Aceste preocupări formează, de fapt un tot de o marcată unitate interioară și de metodă, expresie a însăși unității de spirit și de cultură a autorului.

Natură polemică ponderată, dar fermă în exprimarea adevărului, așa cum se dovedea încă în articolele și studiile de tinerete, publicate în revista *Datina* din Turnu-Severin, Al. Dima a evoluat spre o senină stăpînire și clarificare critică a problemelor discutate. S-au impus astfel, ca nobile trăsături ale scriiturii sale, o sferană putere de supunere la obiect și de sistematizare desăvîrșită a ideilor. „Ceea ce este de remarcat la d. Dima — nota G. Călinescu într-o cronică despre volumul *Aspecte și atitudini ideologice* — e calitatea superioară a gândirii sale, sinceritatea dialectică care urmărește captarea convingerii iar nu a atenției asupra autorului” (*Adevărul literar și artistic*, nr. 662, din 13 august 1933).

Domeniul criticii și al istoriei literare este ilustrat nu numai destul de consecvent de Al. Dima, dar și în spiritul ideii că nu se poate despărți istoria literară de critica propriu-zisă, avantaje foarte mari rezultând și de pe urma folosirii metodei comparative. Năzuința dintotdeauna a autorului, poate pe urmele lui Ibrăileanu despre care a scris, a fost *critica completă*, desigur nu numai în măsura în care interesul său s-a concentrat asupra elementelor dominante ale activității unui scriitor.

Un exemplu edificator pentru însăși formula critică folosită adesea de Al. Dima — portretul critic, sinteza fulgurantă, chiar figurina de tip lovinescian — este studiul Al. Odobescu, *Privire sintetică asupra operei și personalității* (Sibiu, 1935). Ceea ce unește într-un tot armonic fragmentele activității lui Odobescu — arheologie, istorie, literatură, folclorică — este perspectiva estetică, scriitorul fiind, în viziunea lui Al. Dima, o întrupare perfectă al instinctului artistic românesc. Mai mult decît altă: creatorul falsului tratat de vinătoare este „critorul educației artistice a neamului”, iar întreaga sa operă, deci inclusiv aceea științifică, e de „o perfectă înținută literară și artistică”, personalitatea lui Odobescu fiind predominant estetică.

Impresionează în acest studiu, ca și în altele, precum „Cei mai rodnici ani ai vieții” lui George Coșbuc, *Poetul și Sibiu* (Ed. „Dacia Traiană”, Sibiu, 1938), stringența și claritatea la observarea și izolarea elementelor estetice, o rară capacitate de sinteză, limpezimea clasică a stilului. În structura cea mai intimă a lui Al. Dima palpăm o coardă lirică ale cărei ecouri le simțim în căldura învăluitoare a frazei, în avînturile ei sobre, supravegheate de o luciditate academică. Că autorul este și un artist — și critica sa a avut numai de profitat de pe urma acestei însușiri — o dovedește cu prisosință frumoasa monografie despre Sibiu (Fundatia pt. lit. și artă, 1940) care cuprinde splendide pagini descriptive și evocatoare.

Al. Dima și-a pus în valoare cu clarviziune toate aceste calități de critic, istoric literar și scriitor în cartea

(urmăre din pag. 1)

Cultură și construcție

dine sufletească întinsă o anumită mitologie afectivă și chiar un sentimentalism discret, cenzurat de rațiune. Contactele academice cu Tudor Vianu și D. Gusti, la București, stagiile europene la Berlin, München și Viena, etapa didactică de la Sibiu (oraș căruia i-a consacrat o excelentă monografie), două decenii ca profesor al Universității din Iași, au marcat, fiecare în felul lor personalitatea învățăturii și omului de catedră, punându-i în valoare, pe rînd, alte disponibilități. Nu pot fi omise, desigur, legăturile dintre ambianța în care au apărut Brâncuși și G. D. Anghel, eminenti creatori în sculptură, cu interesul pentru etnografia și cultura populară, interes concretizat în lucrări precum *Conceptul de artă populară* (teză de doctorat, 1939), *Artă populară la Drăguș* (1945) sau *Zăcămintele folclorice în poezia noastră contemporană* (1936). Și antologia de basme publicată la Leipzig, *Römische Märchen, herausgegeben von dr. Al. Dima* (1944), reflectă aceleași afinități psihice. De etapa de la Sibiu sînt comentariile critice despre

despre Al. Russo (E.S.P.L.A., 1957), una din primele și cele mai temeinice monografii ce s-au publicat la noi într-o etapă de căutare ale istoriei literare contemporane (volumul a fost încununat cu premiul Academiei). Studiul se revendică de la ideea că viața și opera lui Al. Russo alcătuiesc „fețele complementare ale aceleiași rodnice existențe”, de unde înălțurarea, în cuprinsul exegezei, a principiului dihotomic: *viața și opera*.

O primă caracteristică a acestei monografii este organicitatea ei rezultată din spiritul metodic al autorului, rotunjimea specifică lucrului îndelung meditat, evocarea, cu o vibrație reținută, a acțiunilor și lucrării intelectuale a lui Russo, acest moldovean cu mîntea rece și inima caldă, cel dintîi și adînc teoretician al tradiției și al rolului ei cardinal în crearea unei viguroase literaturi și culturi naționale. Comentarea operelor, de pildă a poemului *Cîntarea României* a cărui paternitate, la vremea aceea (1957), era controversată încă, pune în lumină o metodă critică severă și o pătrundere analitică excepțională. Creația, în această monografie exemplară, este implicită, în sensul că autorul, pe deplin obiectiv în interpretarea faptelor, proiectează în prim plan personalitatea și calitatea operei scriitorului, și nu propria sa subiectivitate. Este o atitudine intelectuală elevată, evidentă întotdeauna în studiile lui Al. Dima.

Dacă observația lui Sainte-Beuve — „fiecare critic nu face decît propria sa aptoză în tipurile favorite pe care le reliează” — este adevărată, atunci, pe lângă amplul studiu *Afinități electice*: Titu Maiorescu și Goethe (Revista fundațiilor, nr. 9, 1940), din care am extras ideea despre *dinamismul metodic*, monografia despre Al. Russo îl definește cuprinzător și exact pe Al. Dima, în sensul că *mîntea rece și inima caldă* ale înaltașului sunt chiar elemente tipice ale personalității sale.

Dar cartea închinată scriitorului moldovean este și un nou argument, de continuitate, al concepției lui Al. Dima, partizan al tradiției și al perpetuării în contemporaneitate a sensurilor ei dinamice. Noua carte se leagă strîns, într-o anume direcție, de vechile sale teoretizări, cum ar fi aceea, alif de lucide și exacte, despre *Criza culturii românești*, precum și despre *Problema mișcării ortodoxiste care cuprinde obiecțiuni critice severe împotriva ortodoxismului de la Gîndrea* (ambele studii, din anul 1929, de vădită temeinicie și astăzi, au fost republicate în volumul de debut *Aspecte și atitudini ideologice*, Turnu-Severin, 1933).

Cu „temperamentul său raționalist” (T. Vianu), Al. Dima opunea misticismului furios al vremii și modernismului ce ocără tradiția, perspectiva întoarcerii la temeiurile adînci și viabile ale tradiției, într-un cuvînt, „autolitonizarea culturii românești”. O „valoare directivă” este Eminescu. Studiul *Tradiționalismul lui Eminescu* poate fi socotit o pagină programatică dacă ne gîndim că el a apărut inițial încă în anul 1929 în revista *Datina* (a fost reluat apoi în volumul *Aspecte*...). Un alt argument puternic, în favoarea aceleiași direcției, îl constituie și *zăcămintele folclorice în poezia noastră contemporană*, urmărite analitic atît de sistematic în contribuția cu același titlu (Fundatia pt. lit. și artă, 1933; volum încoronat cu Premiul scriitorilor tineri).

Înțelegînd întotdeauna să judece opera literară în funcție de „criterii intrinsec estetice”, dar fără să profeseze o „autonomie estetică” lipsită de perspectivă, Al. Dima, încă în perioada interbelică, pleda și pentru *O istorie a literaturii românești din punct de vedere sociologic* (în vol. *Fenomenul românesc sub noi pririri critice*, Ramuri, Craiova, 1938), vorbind, în chip dialectic, despre condiționarea fenomenelor. De aici necesitatea descifrării nu numai „estetice” a literaturii, dar și a relațiilor ei cu politicul, socialul, „cu munca și cu diversurile ei modalități, socotite ca factori colectivi”. Această atitudine a fertilizat de timpuriu activitatea de critic și istoric literar a lui Al. Dima, și nu numai aceasta, impunînd-o, într-o jumătate de secol de neîntreruptă manifestare, ca pe o contribuție de seamă, din care se desprind idei și învățăminte prețioase.

Mihai DRĂGAN

I. CONSTANTINESCU

latențelor specifice și pitorești ale locului. Ncuva formulă culturală se simte mai solidă și realitate, care e mai puțin regiunea, pe cît un anume punct geografic din cadrul ei, un loc precis de marcat sociologic...”.

Parcă pentru a întregi cercul legăturilor sale cu vechile provincii istorice, după Muntenia și Transilvania, Al. Dima, profesor al Universității din Iași, a găsit în câmpul intelectual din Moldova terenul adecvat echilibrului și întreprinderilor laborioase. După al doilea război mondial, prezent în publicațiile și în viața intelectuală de aici, activizînd și polarizînd, teoreticianul care publica în 1947 lucrările *Domeniul esteticii și G. Ibrăileanu, concepția estetică*, adîncește într-un alt studiu, *dele despre artă ale criticului de la Vînta românească* (1955), consacră un temeinic studiu monografic lui A. Russo (1957) și eaborează *Studii de istorie a teoriei literare românești* (1962). Lucrarea din urmă punînd temelii pentru o istorie a respectivei discipline. Au urmat, potrivit preocupărilor universitare curențe de după 1950, — iniții la Iași, ulterior la București — importante volume privind domeniul literaturii comparate, între care *Conceptul de literatură universală și comparată* (1967).

Principii de literatură comparată (1969), *Aspecte naționale ale curentelor internaționale* (1973), cărora li se alătură traduceri, antologii și studii conexe, — activitatea de comparatist situîndu-l pe Al. Dima printre principalii reprezentanți și promotori ai acestei discipline în România. Rolul activ în fruntea Institutului de teorie și istorie literară „G. Călinescu”, în cadrul Universității din București, contribuțiile peste hotare, în presa de specialitate și în dezbateri cu prilejul diverselor reuniuni științifice, ilustrează ritmul viu al unei biografii spirituale de reală distincție. În amănuntele *Principii de literatură comparată* profesorul american Henry H. Remak vede „un tratat fundamental despre domeniul și metodele literaturii comparate, oferînd o poziție de mijloc între tendințele istoriciste și cele criticiste ale disciplinei”. Caracterizare ce merită audiență.

La șaptezeci de ani, profesorul Al. Dima, — de mult timp personalitate marcantă a culturii noastre — păstrînd profunde afinități cu ambianța ieseană, cu foștii discipoli, ca și cu numeroși prieteni, e întîmpinat cu stîmă și afecțiune. Prin ceea ce i-a putut oferi sufletului mediu iesean, Iași și-l revendică, înglobîndu-l în categoria valorilor de aici.

Capul de serie al factorilor de risc cardiovasculari este considerată hipertensiunea arterială, boală care, impunând condiții nefavorabile de funcționare atât inimii cât și arterelor, își lasă treptat amprenta asupra sănătății omului.

Sînt puse sub acuză, de asemenea, ca factori de risc cardio-vasculari, în ordine cronologică, variațiile depășind valorile normale ale unor constante biochimice cuprinse în ceea ce se cheamă metabolismul grăsimilor, și de asemenea, tutunul ca factor de declanșare a unor mecanisme cu efect nociv pentru sănătate. Dincolo de aceste „riscuri”, pentru îmbolnăvirea mai mult sau mai puțin probabilă a inimii, a rinichiului, a creierului, a organismului în întregime în ultima instanță, sînt acuzate în același sens, ca avînd potențial crescut pentru declanșarea unor astfel de îmbolnăviri: diabetul zaharat, obezitatea (în cadrul căreia se întîlnesc cel mai frecvent hipertensiunea arterială, ca și tulburările metabolismului lipidic și glucidic). De aici și noțiunea care implică măsuri preventive complexe, pentru combaterea sedentarismului (a petrecerii un timp îndelungat la volan, la televizor, la masa de lucru), a supraalimentației (consumul excesiv de zahăr, de grăsimi), a stress-ului (termen incluzînd o stare tensională, de agitație).

Factorii amintiți sînt incriminați ca avînd un rol prevalent în instalarea aterosclerozei (scleroza arterelor), boală, care la rîndul său, duce la îmbolnăvirea întregului organism, modalitatea ei de manifestare clinică predominantă, fiind variabilă individual. Or, rațiunea cunoașterii „riscului” este evident aceea de a-l combate, de a lua măsuri care să-l preîntîmpine. O astfel de prevenție se poate încunună de succes dacă este aplicată în timp optim, adică la persoanele încă tinere, și dacă măsurile vizînd factorii de risc, sînt concomitent de ordin social, cultural, medical. Este, de altfel, una dintre problemele care preocupă specialiștii din numeroase domenii, și care se rezolvă în condițiile statului nostru, prin legiferările ce tînd să apere tineretul de acțiunea nedorită a

„fugit irreparabile tempus“

Riscul unor „factori de risc“

multor factori nocivi sănătății, prin dezvoltarea mișcării sportive și prin educarea tinerilor pentru o viață activă, în afara tutunului, a alcoolului, a stărilor conflictuale, a stress-ului, în general.

Asocierea mai multor factori de risc, la același individ, devine, desigur, mai alarmantă pentru starea viitoare a sănătății acestuia. De aici și problema „caltății” riscului, de aici și circulația de termeni care stabilesc factori de risc majori și minori și, desigur, toate nuanțele între aceste extreme. Există și posibilitatea, „riscul” de a considera, fără justificare, drept factori de risc cardio-vasculari, unele modificări biochimice, mai ales neapreciate în evoluție, a căror „ciclicitate” în cadrul sănătății organismului este cunoscută. În interpretația modificărilor tensiunii arteriale, a creșterii colesterolului, a consumului de tutun este necesară o apreciere individuală. Așa cum se știe, creșterea colesterolului, de exemplu, este pe de o parte de luat în considerare în contextul tuturor tulburărilor metabolismului lipidic (a grăsimilor), pe de altă parte — aceste modificări sînt corelabile la rîndul lor cu unele tulburări ale metabolismului glucidic (a zaharurilor).

Unii cercetători dintre cei mai presiguroși consideră că chiar în cadrul aterosclerozei există o evolutivitate ciclică, în ceea ce privește sindromul biochimic, (colesterolul, lipidele totale), cu perioade de normalizare și de creștere a acestor constante. Această ciclicitate își are corespondentul clinic chiar în afara oricărui tratament medical.

Am notat aceste date pentru a sublinia că există „riscul” de a considera factori de risc, constante biochimice a căror evoluție nu permite această catalogare. Trebuie precizat din nou că și în acest sens, prezența sau absența riscului, este necesar a fi individualizată. Măsurile împotriva fumului beneficiază și ele de nuanțări, ceea ce trebuie combătut în mod expres, fiind tabagismul, deci excesul, intoxicația tabagică. Oricum, starea tutunului este de recomandat pentru toți fumătorii, mai mult sau mai puțin „pasionați”.

Obezitatea și diabetul zaharat constituie împreună, în cadrul bolilor de metabolism și de nutriție afecțiunile cele mai frecvente. Între aceste două stări morbide existînd adesea o oarecare dependență, mai ales la persoanele mature, un tratament corect și concomitent este de cele mai multe ori salutar. În felul acesta, se preîntîmpină și riscul cardiovascular determinat sau favorizat în acest context patologic. Este uneori dificilă discernerea fiziologicului de nefiziologic, mai ales în ceea ce privește modificările metabolismului glucidic, destul de frecvente, dar nu întotdeauna cu risc cardio-vascular important.

O existență ordonată, echilibrul între repaus și activitate — balanță de care depinde adesea sănătatea oricărei persoane — și, mai ales, a celor care au depășit vîrsta de 45 ani, devine un imperativ de netăgăduit. Chiar dacă omul nu are „vîrsta arterelor sale”, riscul de a nu le putea păstra sănătoase, pe toată viața, există permanent și contracararea lui stă în măsuri incredibil de simple și de ignorate.

Iuliu HORAȚIU

Tanasis FAPPAS :

„Portret“

ŞAH • ŞAH • ŞAH • ŞAH • ŞAH • ŞAH • ŞAH

Campioni mondiali

Un campion al fair-play-ului: MAX EUWE

Prin jurul anilor '25 atenția corifeilor șahului era atrasă de talentul și forța de joc, neobișnuită pentru un amator, a unui tînar olandez: Max Euwe.

Profesor de matematici la un liceu din Amsterdam, el putea să joace în concursuri doar în perioada vacanțelor. Participa la turneele de la Viena și Praga obținînd rezultate onorabile. Nimeni nu bănuia însă că acest tînar, cu un simț combinativ de talia măștrilor vechii școli vieneze va fi succesorul lui Alehin la titlul mondial. Într-adevăr, Euwe juca foarte energic, căuta complicațiile, se descurca admirabil în labirintul de variante al pozițiilor ascuțite, iar atunci cînd poziția necesita un joc pozițional atent, el rezolva problemele strategice cu o acuratețe remarcabilă, „academică” (Flohr), dar era greu de crezut că i-ar putea face față într-un meci pentru titlul marelui Alehin (acesta cîștiga turneu după turneu, iar cele două meciuri ale sale cu Bogoliubov au demonstrat o dată în plus că este un jucător de superclasă).

În 1926, Alehin îl alege drept sparring partner într-un meci de 10 partide și scorul de 5½-4½ în favoarea lui Alehin este un rezultat mai mult decît onorabil pentru campionul olandez.

În 1929, Euwe devine campion mondial al amatorilor și începe să se gîndească la un meci cu Alehin. La vîrsta de 34 ani (Euwe s-a născut la 20 mai 1901) el lansează oficial provocarea pentru meci. Alehin acceptă. Se formează un comitet special „Alehin-Euwe” a cărui sarcină „ingrată” era să asigure fondurile necesare meciului. Euwe se pregătește foarte atent pentru meci. Împreună cu Flohr, el se deplasează la Viena unde, cu ajutorul profesorului Bekker — posesorul unei faimoase cartoteci, al lui E. Grünfeld — reputat teoretician și R. Spielman, se antrenează cu foarte multă seriozitate.

Cînd începe meciul, Alehin pleacă puternic din start 3:1 și, malițios, glumește: „Acesta nu va fi un meci, ci jocul pisicii cu șoarecele”.

Dar, după 14 partide scorul devine egal: 7:7. Alehin devine nervos, se grăbește, greșește. Inevitabilul se produce. Al ghb trebuie să se recunoască învins. Astfel, la 15 decembrie 1930, Euwe devine campion mondial. În Olanda, numele lui Euwe este pe buzele tuturor (lucru la care contribuie în mare măsură și cîntecul, devenit șlagăr peste noapte, „Euwe al nostru a învins”). Pentru a ilustra stilul lui, am ales următoarea partidă, jucată cu Bogoliubov în 1928, în care tactica face casă bună cu jocul pozițional.

EUWE-BOGOLIUBOV (Meci 1928) 1. d4 — Cf6; 2. c4 e6; 3. Cc3 — d5; 4. Ng5 — Cbd7; 5. e3 — Ne7; 6. Cf3 — Oo; 7. Tc1 — c6; 8. Nd3 — a6; 9. cd — cd; 10. Oo — b5? (Slăbește definitiv coloana „C”. Negrul dorește să dezvolte nebulul la b7, dar nu sesizează replica albului) 11. Ce5! — Ce5; 12. de — Cd7; 13. Nf4 — Nb7; 14. Ce2! (Calul se îndreaptă spre cîmpul pivot) d4; 15. ...Db8; 16. Cd4 — g6 (Nu merge 15... C; e5 din cauza 16. Dh5 cu amenințările simultane 17. D:h7 mat și 17. D:e5) 16. Nh6 — Tc8; 17. T: c8 — D: c8; 18. f4! (Albul începe un interesant atac de pion bazat pe străpungerea f4—f5) 18... Ce5; 19. g4! C:d3; 20. D: d3 — Dc4; 21. d2 — Nb4; 22. Df2 — Dd3; 23. f5! — Dc4; 24. Dg3 — ef; 25. gf — Nf8; 26. Nf8 — T: f8; 27. f6 (Amenințată manevra Dg3 — g5 h6 cu mat imparable) 27... h5; 28. Dg5 — Dg4; 29. D:g4 — hg; 30. e6! (O nouă străpungere bazată pe varianta 30... fe; 31. Ce6 — Tf1; 32. Cd8) 30... Rh7; 31. e7 — Te8; 32. Tc1 — Rh6; 33. Ce6!! și negrul cedează deoarece se amenință decisiv Cc7, iar la 33... fe urmează 34. f7! și unul din pionii albi se transformă. Este interesant de observat că toată partidă Nb7 a fost un simplu spectator.

În 1937, are loc meciul revanșă cu Alehin, iar acesta din urmă își recucerește titlul. Suporterii olandezi așteaptă un al treilea meci, dar intervine războiul.

În 1945, Alehin moare. În meci-turneu pentru succesiune, Euwe, deja în vîrsta, nu reușește să țină pasul. El se retrage dedicîndu-se matematicii. În 1964, devine profesor titular la disciplina Matematici superioare și tehnică de calcul a Universității din Rotterdam și Tilburg. În 1970, este ales președinte al F.I.D.E. Eforturile sale pentru o largă popularizare a șahului, rolul său în impulsivarea vieții șahiste mondiale este de necontestat.

Apreciat profesor, director al Centrului olandez de calcul, autor a zeci de cărți de șah, merituos deținător al uneia din cele mai înalte distincții olandeze („Cavaler al Leului olandez”), campion mondial de șah, președinte al F.I.D.E., iată coordonatele unei personalități remarcabile, care a știut să îmbine fericit activitatea profesională și obștească cu cea șahistă.

Nicolae DOROFTEI

bridge

Cupa Iașilor

În zilele de 4—5 oct. a.c., în sălile Casei de cultură a sindicatelor din Iași, a avut loc întrecerea de perechi Cupa Iașilor, ediția I, organizată de Asociația sportivă „Constructorul”. Competiția s-a bucurat de o largă participare, pe lângă sportivii ieșeni, la start alinîndu-se membri ai unor cluburi și asociații din Bacău, București, Pitești, Piatra Neamț, Slobozia. Directoratul de concurs a fost asigurat în condiții excelente de M. Criveanu din București. Întrecerea s-a desfășurat pe parcursul a trei runde a câte 19 done cu circulație Mitchell.

După primul tur perechile favorite au lansat o cursă de urmărire a perechii M. Ionescu — R. Deleanu (A.C.R. București) care realizase un procentaj excepțional de 78%. Runda a doua a contribuit la micșorarea distanței dintre perechea de pe locul I și următorii, încît la startul de duminică dimineață, cînd s-a desfășurat ultima rundă, un număr de 12 perechi aveau șanse pentru ocuparea locurilor pe podium. În final, ordinea primilor clasai a fost următoarea:

1. Navrot — Corobceanu (Constructorul Iași);
2. Dimitrescu — Naumescu (ISPCAIA Buc.);
- 3—4. Ponomarev — Idelovici (Constr. Iași);
5. Ionescu — Deleanu (A.C.R. Buc.).

Luțașu — Georgescu (IPSCAIA Buc.);

Condițiile organizatorice de desfășurare a întrecerii au fost excelente, o contribuție deosebită în această privință avînd Consiliul municipal al sindicatelor, conducerea Casei de cultură și, bineînțeles, Comitetul sindicalului din Trustul de construcții Iași.

Vă prezentăm în continuare o donă din ultima rundă care, prin dificultățile de descoperire a celei mai bune soluții, a contribuit la departajarea perechilor.

S — A6
H — R V 9 8 6 4 3
D — —
C — A 9 7 8

	N	
V		E
	S	

S — 1092
H — D
D — DV964
C — RDV8

S — V8753
H — 72
D — 1073
C — 1064

S — RD4
H — A105
D — AR852
C — 52

Don. N. — Vul. N.-S.

Din cele 19 perechi care au licitat această donă pe N—S, una singură a găsit parul donei care este 7 F.A. Licităția s-a desfășurat în sistemul „Trefla Iași”.

Dosarul dezarmării

Ca în fiecare an, voluminosul dosar al dezarmării a revenit în dezbaterile actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. la care iau parte reprezentanți autorizați ai celor 142 de state membre. Ponderea însemnată a problemelor dezarmării în câmpul de activitate al sesiunii în curs este reliefată de prezența pe ordinea de zi, a numeroase puncte distincte relative la dezarmare dar mai ales de declarațiile ample ale marii majorități a delegațiilor participante, în dezbaterile generale din plenară. Aceste dezbateri au pus într-o puternică lumină îngrijorarea comunității internaționale în legătură cu continuarea și accelerarea cursei înarmărilor, cerințele tot mai hotărâte ale statelor membre de a se negocia și adopta urgent măsuri eficiente de dezarmare, înainte de toate în domeniul nuclear — măsuri devenite un imperativ al zilelor noastre.

Paradoxal, dar — într-o lume în care își croiește drum ideea dezvoltării, a statornicirii unei noi ordini economice și politice internaționale, într-o lume în care se cere, mai mult ca oricând, încredere, stimă, respect reciproc, prietenie și colaborare — paralel cu tendințele favorabile acestor imperative se manifestă fenomenul de acumulare a armelor, instrumente ale politicii de forță și dictat. Aceasta pentru că, din păcate, nu s-a ajuns încă la decizia politică corespunzătoare în direcția acționării ferme pe drumul dezarmării. În timp ce se discută despre dezarmare, cheltuielile militare cresc an de an, afectând importante sectoare ale vieții social-economice. Ca argumente, cifrele: în 1949, cheltuielile militare absorbeau 51 miliarde dolari, în 1961 — 120 miliarde, în 1967 — 182 miliarde (circa 53 dolari pentru fiecare locuitor al planetei, sumă ce ajunge la 56 dolari, peste numai doi ani), în 1971 — aproximativ 200 miliarde iar în 1974 — 273 miliarde dolari. Între 1961—1970 s-au cheltuit pentru înarmări, potrivit unui studiu întocmit de experți ai O.N.U., circa 1900 miliarde dolari. În ultimii ani, în timp ce sporul produsului național brut pe locuitor a crescut cu 9 la sută, cheltuielile militare s-au mărit cu 16 procente.

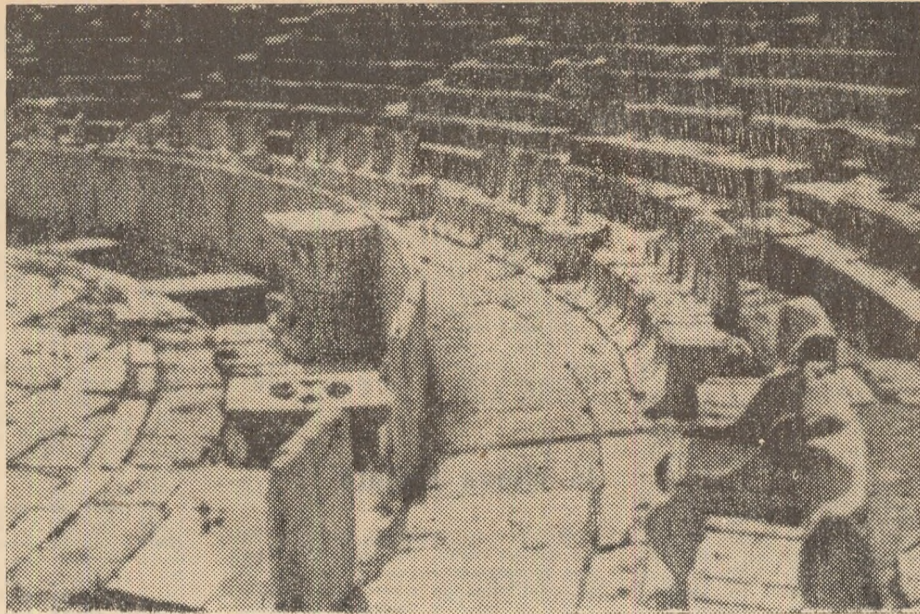
Este evident că armamentul reprezintă o enormă povară care „devorează” imense energii umane și resurse economice de importanță vitală, astăzi, când este atât de necesară orientarea eforturilor comunității umane spre dezvoltare, spre apropierea nivelului de dezvoltare a tuturor națiunilor. De aceea se poate spune, în baza analizei cuvintărilor reprezentanților unor state, că actuala sesiune a adus un spor de fermitate în cererile formulate de majoritatea țărilor membre, în primul rând de țările mici și mijlocii, nenucleare, de a se depăși impasul actual — stagnarea negocierilor de dezarmare — și de a se așeza aceste tratative, prin voința politică a statelor, pe făgașul unor înfăptuiri practice și urgente. După cum relevau miniștrii de externe ai Japoniei, Argentinei, Liberiei, Jamaicai, Suediei, în prezent asistăm la o cursă accelerată a înarmărilor, în special pe plan nuclear, fără ca gradul de securitate a omnirii și a fiecăruia dintre state să fi crescut cât de puțin. Dimpotrivă, au subliniat vorbitorii, acesta s-a diminuat și are drept urmare o adevărată tot mal largă la punctul de vedere că o adevărată securitate nu poate fi clădită pe forță și pe instrumentele de folosire a acestora. În opinia majorității delegațiilor statelor membre ale O.N.U. — securitatea înseamnă astăzi stabilirea unor noi raporturi între state, a unor raporturi democratice bazate pe încredere, egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale.

Atașată ferm cauzei păcii și securității internaționale și considerând că securitatea nu derivă din înarmare, ci din dezangajare militară și dezarmare, din stabilirea unor noi raporturi între state, bazate pe încredere, egalitate în drepturi, din respectarea independenței și suveranității naționale — România și-a expus și la actuala sesiune a O.N.U. poziția ei fermă și consecventă, poziție care se bucură de un înalt prestigiu internațional, fiind în concordanță cu cerințele popoarelor care cer nu vorbe și declarații de intenții în favoarea dezarmării, ci fapte, măsuri practice.

Țara noastră consideră că un prim pas în direcția dezarmării ar consta în asumarea de către statele posesoare de arme nucleare a angajamentului că niciodată și în nici o împrejurare nu vor utiliza sau nu vor amenința cu folosirea armelor nucleare statele care au renunțat la opțiunea de a procura sau produce asemenea arme, fiind necesar, totodată, să se asigure drepturi și posibilități neîngrădite pentru toate statele de a beneficia din plin de cuceririle științei nucleare pentru dezvoltarea lor pașnică, în cadrul unui sistem care să fie creat, pe bază de egalitate și fără discriminări. Strâns legată de nefolosirea armelor nucleare este scoaterea de sub incidența acestor arme a unor zone din diferite părți ale lumii, cu garanții corespunzătoare din partea puterilor posesoare de arme nucleare. România a sprijinit toate eforturile vizând crearea unor asemenea zone sau regiuni, inclusiv Balcanii, considerând că astfel de măsuri contribuie la limitarea pericolului nuclear. O sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., care să dezbate în mod aprofundat situația pe planul înarmărilor, principiile care cirmuiesc dezarmarea și să formuleze recomandări în vederea încheierii unor acorduri, ar prezenta o certă utilitate.

Delegația română la cea de-a 30-a sesiune a Adunării Generale a reafirmat hotărârea partidului și statului nostru de a face totul pentru a-și aduce și în viitor o contribuție activă la realizarea dezarmării generale și, în primul rând, a dezarmării nucleare, pentru edificarea unei lumi a păcii și securității, în care fiecare popor să-și poată concentra eforturile în direcția dezvoltării economice și sociale, a prosperității.

Radu SIMIONESCU

Teatrul lui Dionysos din Atena

Literatura română în Grecia

Un număr recent al cunoscutei reviste ateniene „Nea-Estia” („Noua vatră”) a fost dedicat literelor românești. Publicația, cu o vechime de mai bine de 45 de ani, îl are ca director pe academicianul Petru Haris, literat distins care semnează și un cald cuvânt înainte al numărului menționat. În paginile din „Nea-Estia” au debutat scriitorii care azi nu aparțin numai literelor grecești contemporane, ci și literaturii universale: Palamas, Sikelianos, Kazantzachis, Xenopol, Seferis (premiul Nobel pen-

tru literatură în 1963). Sînt nume care garantează autoritatea și platforma estetică a revistei, care constituie, totodată, și un organ consecvent de popularizare a „demoticeii” (limba vorbită de popor).

Numărul dedicat României cuprinde, la început, o sinteză selectivă din cuvîntările președintelui Nicolae Ceaușescu, — texte ce se referă în general la covârșitoarea misiune a artei și a culturii, cît și la rolul preponderent al ucenicilor ei, scriitorii. În continuare, sînt înse-

rate studii de Dumitru Popescu, George Macoveșcu, Ion Dodu Bălan, Romul Munteanu și Valeriu Răpeanu, în care fenomenul literar este filtrat printr-o axiologie caracteristică gândirii și etosului românesc.

Din domeniul beletristicii, semnalăm traduceri a șaiseci de poezii semnate de 29 poeți; un evantai ce cuprinde nume cunoscute: Tudor Arghezi, George Bacovia, Claudia Milian, Otilia Cazimir, Ion Barbu, Lucian Blaga, Ion Vinea, Al. Philippide, Mihai Beniuc, Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, Maria Banuș, Magda Isanos, Francisc Păcurariu, Ion Brad ș.a. Itinerariul acestei miniantologii, special selectat pentru numărul festiv al revistei, se impune prin bogăția poetică a elementului pictural, viu și expresiv. Aceleași însușiri le vom întîlni și în proza tradusă (schițe și nuvele), gen literar în ultimii ani cu vădite semne de improspătare, inspirîndu-se mereu din realismul dinamic al vieții poporului: Zaharia Stancu, Marin Preda, Eugen Barbu, Titus Popovici, Fănuș Neagu, D. R. Popescu.

Se cuvine subliniat aportul merituosilor traducători care, prin dragostea lor pentru literele române, au asigurat apariția acestui număr festiv, eveniment literar de importanță în lumea literelor grecești. Ei au „remodelat” un bogat patrimoniu literar redîndu-l nestîrbît în limba neo-greacă, talmăcitorii fiind scriitorii de prestigiu ca Iannis Ritos, Melinaos Ludemis, Mimis Ravanis, C. Asimacopoulos, G. Hurmuziadis, X. Karacalos, Katy Sismanoglu ș.a.

Numerose ilustrații cu motive din folclorul românesc, schițe, portrete și icoane completează minunat ținuta acestui cuprinzător număr al cărui apariție a stîrnit un viu interes în cercurile literare din capitala Greciei și în marele public. Succesul său se explică prin afinitățile spirituale ce au existat între cele două popoare de-a lungul secolelor.

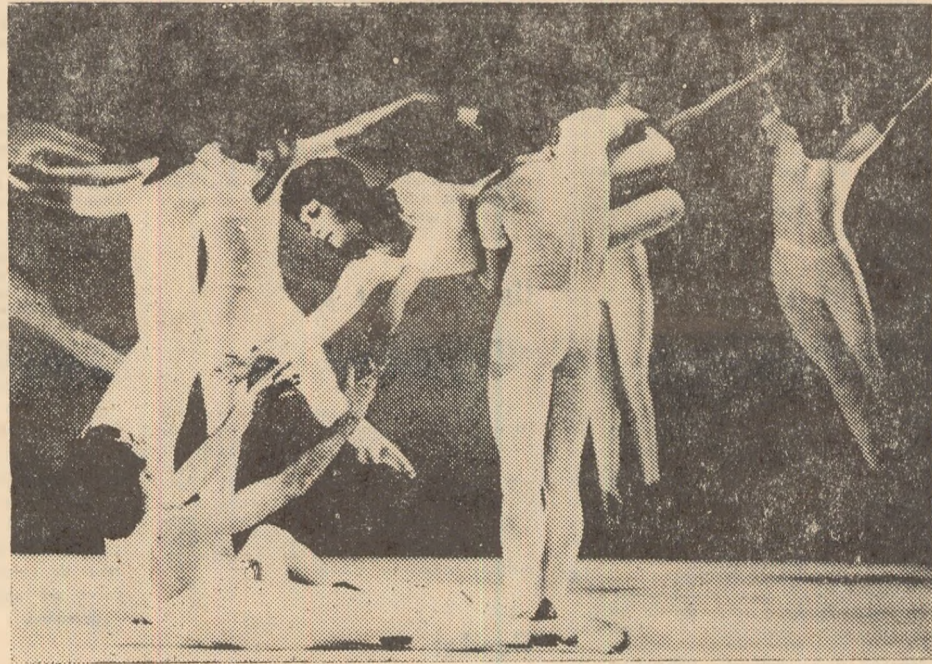
Lucia Dimitriu-HURMUZIADIS

Panorama baletului britanic

Istoria baletului englez este destul de scurtă în comparație cu preocupările coregrafice din Europa, precedate la rîndul lor de excepționala școală coregrafică rusă. Cu toate acestea, în mișcarea coregrafică actuală, baletul englez deține un binemeritat loc de frunte, cîștigat prin intense eforturi și după o serie de frămîntări și eșecuri. Eminentă coregrafia engleză de astăzi este reprezentată în primul rînd de celebra companie Royal Ballet, fondată, la începutul secolului nostru de Ninette de Valois. Faima acestei companii se datorează persistenței elementelor de dans clasic, expresie a uceniciei pe care Ninette de Valois a făcut-o la școala lui Diaghilev. Pe de altă parte — așa cum afirmă Lesley Collier, una dintre prim-balerinele companiei — „pentru dansul clasic va exista întotdeauna un public”.

Royal Ballet a strîns, de-a lungul anilor, în jurul său, tot ceea ce a avut mai valoros baletul englez; este suficient să amintim în acest sens de perioadă în care compania a fost condusă de sir Frederick Ashton, unul dintre promotorii coregrafiei moderne în Marea Britanie. În prezent, prima scenă a baletului britanic se bucură de participarea unei alte mari personalități, Kenneth MacMillan, creatorul a numeroase montări care au ridicat școala engleză de dans pe culmile pe care se află; între acestea se pot menționa baletele „Le Baise de la Fée”, „The Invitation”, „Romeo și Julieta”, „Anastasia”, „Rites of Spring” și altele, cu celebra balerină de origină canadiană Lynn Seymour, precum și „Song of the Earth” cu Marcia Hayde. În ultima perioadă MacMillan a montat pentru balerina Natalia Makarova, baletul „Manon” — unui dintre succesele permanente ale companiei — și baletele clasice „Fru-moasa adormită” și „Lacul lebedelor”. Datorită pătrunderii explozive a dansului modern pe scenele „clasice” MacMillan a introdus cu mult curaj o serie de balet scurte, cum ar fi „Elite Syn-copations” (pe muzică de jazz de Scott Joplin) și „Patru anotimpuri” (după „Verniile siciliene” de Verdi), care au menirea de a diversifica repertoriul clasic al companiei pe care o conduce.

Trupa „internațională” a Royal Balletului este în permanență stimulată de concurența altor trupe de balet, pentru care elementele clasice par a se pierde în mulțimea înnoirilor aduse mișcărilor tradiționale. Astfel, Northern Dance Theatre, fondată acum zece ani și condusă de Laverne Mayer, are ca producție recentă baletul „Jocuri pentru cinci”. În coregrafia lui John Chesworth, pe

Sandra CRAIG și Christopher BRUCE la Ballet Rambert în „That is the Show”

muzică de compozitorul japonez Toru Takemitsu și improvizații de Marius Constant. Muzica, bazată pe tratarea electronică a sunetelor naturale, (ploaia și vocalizele cuvîntului „ai-„dragoste”, în japoneză) oferă balerinilor J. Fletcher și Suzanna Hywell prilejul unei reușite interpretări a unei partituri muzicale destul de neconformă spiritului tradiționalist al spectacolului de balet.

O altă inovație coregrafică este și montarea clasicului balet „Giselle” de către maestrul Peter Darrel pentru compania Scottish Theatre Ballet. Aceasta este o inovație în dublu sens deoarece, Darrel încearcă să restaureze opera originală a lui Adolphe Adam și, ajutat de scenograful Peter Cazalet, să fixeze tema baletului în evul mediu și nu în temporalitatea vagă a celor mai multe montări moderne. Cu Elaine McDonald în rolul titular, „Giselle” la Scottish Ballet este, după mulți comentatori britanici, superioară montării de la Royal Ballet, datorită, în mare măsură, recuperării dramatismului operei originale.

Trupa de balet care, în special în ultimul timp, concurează serios compania Royal este Ballet Rambert, care ne vizitează țara în aceste zile. Ballet Rambert este cea mai veche formație coregrafică din Marea Britanie, fondată în cel de al doilea deceniu al secolului nostru de Marie Rambert, dansatoare de origină polonă, elevă a lui Dalcroze și asistentă a lui Nijinski pentru „Le Sacre du Printemps”. Marie Rambert a dovedit un deosebit fler în descoperirea marilor talente și nu e de mirare că cele mai mari nume ale coregrafiei engleze

și-au făcut debutul la „școala Rambert”: Frederick Ashton, Anthony Tudor și Walter Gore. După o perioadă de tranziție (1948—1960), caracterizată de reluarea unor balet clasice, urmează o spectaculoasă lansare a trei nume de care este legată și astăzi existența companiei Rambert: Glen Tetley, Norman Morrice și Christopher Bruce, ultimul fiind recent laureat al celui mai important premiu britanic, Evening Standard Ballet Award.

Numele lui Tetley este asociat cu cel al lui Bruce datorită montării baletului „Pierrot lunaire” (1967). Cunosător al ambelor stiluri, clasic și modern, Tetley a reușit să nu facă nici o distincție între acestea, avînd ca singur criteriu de compoziție, pentru acest balet, forța expresivă a mișcării. „Pierrot lunaire” a însemnat o mică revoluție care i-a încurajat mai apoi pe Morrice și Bruce în crearea unor balet reușite, între care menționăm „Aripi”, „A fost odată”, iar în prezent, o ultimă creație, „That Is the Show”, ce a întrunit sufragiile unanime ale publicului englez. Această piesă (în coregrafia lui Morrice, pe muzica „Simfoniei” lui Berio, înregistrată de Swingle Singers, cu C. Bruce și Sandra Craig în rolurile principale) are ca temă un asasinat politic. Actualitatea temei este bine servită de partitura muzicală, Morrice oferind un spectacol de mare tensiune dramatică și tragism, cu o mise-en-scène deosebit de expresivă. Prin aceste calități, Ballet Rambert se dovedește a fi un ilustru reprezentant al școlii de balet britanic.

Al. PASCU

CRONICA

Săptămînal politic-social-cultural

Colegiul de redacție: LIVIU LEONTE, redactor șef, ANDI ANDRIEȘ, redactor șef-adjunct, ȘTEFAN OPREA, secretar general de redacție, N. BARBU, VASILE CONSTANTINESCU

ÎNȚREPRINDEREA

„TIMPURI NOI”

BUCUREȘTI

PREOCUPĂRI

CONSTANTE

PENTRU

LICHIDAREA

IMOBILIZĂRILOR

FINANCIARE

Întreprinderea „Timpuri Noi” București, una dintre cele mai vechi uzine de construcții de mașini din țara noastră, își concretizează întregul fond de probleme ale producției, spre realizarea indicatorilor cantitativi și calitativi, la nivelul exigențelor care vizează acest important sector al industriei românești.

În multitudinea de preocupări care animă acest vrednic colectiv de muncă, o atenție deosebită este acordată lichidării tuturor immobilizărilor financiare și pe această cale realizarea dezideratului major, accelerarea rotației fondurilor circulante.

Îmbunătățindu-se în mod evident, sistemul informațional din întreprindere, s-au putut elabora balan-

țe materiale judicios dimensionate, permițând o rațională utilizare a mijloacelor bănești. Măsurile de mare complexitate inițiate de conducerea unității, a condus la executarea unor lucrări de bună calitate, la reducerea consumurilor specifice de materiale, piese și combustibil, la înlăturarea oricărei risipe, într-un cuvânt la o activitate constantă și prioritară pusă în slujba eficienței economice.

Acționându-se pe cîmp larg în privința gospodăririi raționale a fondurilor materiale și bănești, reactualizarea dimensională a stocurilor — sarcină cu caracter permanent — a permis investigarea unor materiale și produse excedentare care sînt un rezultat al justei orientări în

aplicarea consecventă a obiectivului de economii.

Întreprinderea bucureșteană, înscriindu-se pe coordonatele perfecționării activității economice de ansamblu, intenționează valorificarea și repunerea în circuitul economic național a unei variate game de materiale, produse și piese de schimb auto.

Pentru atenționarea celor interesați, redăm cele mai importante repere aflate în stoc disponibil la această unitate.

ÎNȚREPRINDERI ȘI INSTITUȚII !

Unitățile socialiste din întreaga țară, care nu au asigurată integral baza materială de producție pentru actualul exercițiu de plan, sînt rugate să rețină

că Întreprinderea „Timpuri Noi” București livrează prompt pe bază de comandă fermă, fără repartitie, reperele prezentate mai jos.

Comenzile se vor transmite la următoarea adresă:

Întreprinderea „Timpuri Noi” București, str. Splaiul Unirii nr. 165 — sectorul 4.

La cerere expresă, unitatea poate expedia potențialilor beneficiari seturi complete de liste cuprinzînd întreaga gamă de materiale și produse disponibile.

Relații suplimentare se pot obține de la serviciul de aprovizionare al întreprinderii, telefon 212671.

Emil GEORGESCU
Vasile BAȘA

Denumirea materialului	U/M	Cantit.	P/U			
Pompă hidrostatică PH 25	buc.	28	13200,00	Tub racordare	„	346 1,25
Ventilator centrifugal 2,2 KW				Colier	„	346 1,50
2500 m.c.	„	2	3180,00	Capac carcasă ambr.	„	325 19,00
Ventilator axial UVAT				Curea ventilator	„	321 7,64
7,5 KW 2000 m.c.	„	1	8126,00	Coroană dințată	„	261 53,00
Radiator SR 132		145	400,00	Carcasă ambreiaj	„	207 360,00
Motor 2,2 KW 3000 rot/minut				Termostat SD 211	„	300 65,00
cu flanșe	„	63	800,00	Sondă manometrică	„	295 24,50
Electromotor	„	308	960,00	Sondă termometrică	„	294 18,50
Alternator	„	325	555,00	Cot termostat	„	368 6,60
Suport alternator	„	354	5,00	Racord pompă apă	„	351 3,00
Întinzător alternator	„	353	5,85	Distribuitoare aprindere	„	230 170,00
Ventilator asamb.	„	370	15,00	Ambreiaj asamblat	„	357 467,00
Fulie pompă apă	„	370	28,00	Racord oriental	„	736 4,00
Pompă apă compl.	„	370	250,00	Șurub fixare racord	„	686 5,00
				Tub de legătură	„	368 1,80
				Curele trapezoidale		

(continuare pe verso)

Denumirea materialului	U/M	Cantit.	P/U			
				Piston compr. SR 131	"	4 20,00
				Perne TV 3	"	2 39,50
				Pivot fuzetă SR 113	"	22 30,00
Curele trapezoidale 13x 8x 900 buc.		40	6,79	Reazim saboți SR 113	"	12 9,00
"	13x 8x 950	"	40	Rotor dinam	"	2 300,00
"	13x 8x 1000	"	68	Rulment R 167-1	"	2 70,00
"	13x 8x 1120	"	120	Rotor electromotor	"	2 235,00
"	13x 8x 1180	"	46	Rulment pres. R 216	"	8 36,00
"	13x 8x 2120	"	60	Siguranță bolț piston	"	25 0,50
"	13x 8x 2240	"	120	Segmenti ferodou	"	11 13,31
"	13x 8x 2300	"	105	Salter schimbător faze	"	5 6,30
"	13x 8x 2360	"	80	Suport elastic mot.	"	20 25,50
"	17x 11x 630	"	30	Segmenti C. N.	"	4 130,00
"	17x 11x 800	"	52	Simering 1324333	"	4 20,65
"	17x 11x 850	"	25	Ștergător parbriz	"	3 195,00
"	17x 11x 900	"	60	Supapă cilindru 513505020	"	100 5,50
"	17x 11x 950	"	65	Simering tamb. 31243336	"	4 34,80
"	17x 11x 1000	"	30	Șaibă siguranță 57121167	"	100 0,80
"	17x 11x 1120	"	60	Sincron exterior	"	1 33,60
"	17x 11x 1180	"	20	Suport filtru cu cirlig și balanță	"	5 2,50
"	17x 11x 1320	"	46	Suport compresor	"	1 75,00
"	17x 11x 1400	"	120	Tijă act. pompă ulei 216-029	"	7 2,50
"	17x 11x 1500	"	150	Tub flexibil L 800	"	14 86,10
"	17x 11x 1800	"	260	Tub frână față spate SR 113	"	8 25,00
"	17x 11x 1900	"	40	Tambur spate 1324078	"	2 290,00
"	22x 14x 1320	"	126	Termostat	"	4 60,00
"	22x 14x 1600	"	70	Ventilator	"	5 196,00
"	22x 14x 1900	"	68	Arcuri față F2TVSc	"	5 40,00
"	22x 14x 2120	"	70	Arcuri față F1TVSc	"	5 41,00
"	22x 14x 2250	"	250	Arc supapă	"	80 2,00
"	22x 14x 2500	"	50	Ax culbutor asamblat 211003050	"	1 30,00
"	22x 14x 2800	"	60	Arc conic	"	4 4,15
"	22x 14x 3000	"	40	Arc spate microbuz	"	1 150,00
"	25x 16x 1250	"	6	Ax furcă II-III	"	2 12,00
Axă planetară		"	9	Ax planetar stînga dreapta	"	1 230,00
Arcuri auto SR 131 față		"	4	Bușon rezervor benzină	"	3 17,00
Ax pompă apă Sr 131		"	2	Bolț piston SR 131	"	4 6,50
Arcuri auto 461 față		"	4	Bucși arc Tv.	"	10 4,00
Arcuri auto spate		"	4	Bucșe pivot fuzetă	"	1 4,00
Articulație 3130016		"	2	Butuc roată față SR 101	"	4 313,00
Arcuri auto TV4F față		"	6	Bucșe ax cu came	"	2 61,32
Arc spate SR 131		"	4	Bolț piston	"	4 9,00
Arc spate SR 113		"	10	Cordon față	"	1 596,00
Arc față SR 131		"	4	Capac pompă benzină	"	3 16,50
Arc spate SR 101		"	2	Camă	"	5 13,20
Arcuri auto spate SR 131		"	7	Capac pompă benzină	"	5 11,40
Arc față SR 101		"	2	Colector dreapta	"	2 90,00
Arc bendix SR 113		"	4	Colector stînga	"	2 90,00
Arbore flanșe vitezometru		"	8	Căței ambreiaj	"	3 19,00
Arc pirghie ambreiaj		"	50	Carcasă sincron	"	2 15,00
Axă sateliți SR 113		"	4	Cruce cardanică completă	"	4 120,00
Arc spiral corp față		"	1	Corp pompă ulei	"	3 39,00
Bucșă bielă SR 131		"	30	Casetă cordon	"	1 51,00
Bec baionetă B202 L2V 35x35		"	518	Cap bară transversală SR 132	"	3 41,00
Buloane susp. spate SR 113		"	24	Carcasă cu plan	"	1 250,00
Bulon cercel arc Ø SR 131		"	5	Cep regulator	"	20 2,75
Bendix SR 113		"	1	Disc ambreiaj intern	"	2 60,00
Bară transversală SR 113		"	1	Disc ambreiaj	"	10 12,00
Bucși ax came		"	1	Disc ambreiaj	"	4 9,00
Bride arc față SR 113		"	10	Diafragme	"	3 6,50
Bucșe cercel spate SR 131		"	15	Dispensor	"	20 11,00
Bolț arc față		"	15	Distribuitor aprindere	"	1 84,00
Cărbuni dinam tractor		"	6	Diafragmă cameră frînă față	"	25 8,90
Comutator centr. CV 7K3		"	5	Diafragmă frînă spate	"	21 10,25
Cărbuni dinam SR 113		"	84	Diafragmă	"	60 5,50
Capac lampă față		"	11	Foaie arc față	"	2 41,00
Cuzinet palier E		"	6	Ferodou ambreiaj 305x105	"	20 12,00
Cuzinet bielă SR 113-SR 131		"	8	Fulie compresor	"	2 39,00
Cămăși cilindru		"	10	Garnitură CR Ø 38/1	"	25 2,75
Cuzinet cu. 1310035-1		"	3	Garnitură PC Ø 27	"	25 2,00
Corp pompă benzină		"	4	Garnitură cauciuc pompă centrală	"	26 2,70
Corp pompă benzină		"	1	Ghiară manivelă	"	1 19,00
Cruce cardan SR 113		"	2	Ghid supapă	"	7 5,10
Colector evacuare		"	2	Ghid tacheți	"	6 22,00
Casetă siguranță		"	1	Geam parbriz	"	6 70,70
Cărbuni electromotor		"	231	Mufă legătură 4F 1103	"	40 5,00
Dispozitiv ridicare geam parbriz		"	50	Monograf ulei presiune	"	4 24,00
Diafragmă frînă		"	12	Mecanism acționare drept.	"	1 90,90
Disc ambreiaj		"	11	Nuci cap bară	"	4 3,50
Dispensor stop		"	20	Ochiurii de piscică	"	8 12,25
Elementi filtru ulei		"	6	Piston motor	"	2 32,00
Ferodou 70x7		"	7	Presetupă	"	10 11,70
Flanșe volan		"	5	Pinion antrenare 207137060022	"	2 21,00
Furcă glisantă		"	1	Placă ferodou	"	15 7,25
Fulie pompă apă		"	2	Prezoane spate dreapta SR 101	"	5 20,00
Garnitură C. R. Ø 25/4		"	25	Pinion planetar	"	4 130,00
Garnitură servo tip vechi		"	6	Pirghie reglaj frînă spate	"	2 64,00
Grup came		"	1	Pirghie reglaj frînă față	"	2 63,00
Garnitură C. R. Ø 41/28		"	105	Presetupă pompă apă P5 9657	"	3 11,70
Garnitură P. C. Ø 27		"	25	Roată dințată 28010708	"	2 386,00
Garnitură alimentare frînă spate Ø 41		"	10	Roată dințată UTB	"	1 404,00
Indicator curent fără carcasă		"	4	Roată dințată Bendix	"	5 100,00
Indicator presiune ulei		"	10	Regulator avans delcou	"	5 11,50
Inel PC Ø 38		"	40	Rulmenți NU 215	"	3 95,00
Indicator apă		"	1	Rulmenți 30320 (7320)	"	1 355,00
Jigler principal		"	2	Rulmenți 53309	"	1 44,00
Lame ștergător		"	1	Supapă	"	2 9,00
Lampă cabină		"	3	Supapă	"	2 8,80
Maieu tambur 1324020		"	4	Sincron IV-V	"	2 300,00
Mîner ușă		"	12	Taler asamblat	"	2 211,00
Manșon volan		"	5	Tamburi frînă spate	"	6 263,00
Macara geam		"	3	Tamburi spate SR 113	"	2 263,00
Manșon cordon		"	34	Tampon cauciuc	"	3 14,00
Manșon cordon		"	9	Tachet pompă benzină	"	8 20,00
Oglindă retrovizoare		"	22	Tije împingător	"	4 6,20
Prezon roată față dreapta		"	2	Tampon cauciuc motor față	"	1 22,10
Perii dinam		"	252	Tijă cu membrană	"	2 45,00
				Tampon cauciuc came față	"	6 9,50